

آموختن علم بر هر مرد و زن
مسلمان فرض است.

(رواه مسلم)

بخوان و پروردگار تو بزرگوارتر
است آنکه علم آموخت به وسیله
قلم.
(العلق، آیات ۳-۴)

د افغان نشراتی مرکز پنځلس ورځنی خپلواکه تحلیلی خپرونه

د اپریل د میاشتی ۱، کال ۲۰۰۱ م

د محرم الحرام ۷، کال ۱۴۲۱ هـ. ق.

یکشنبه د حمل ۱۲، کال ۱۳۸۰ هـ. ش.

لومړی کال، لسمه گڼه،

د ناصرباغ له کمپ نه د ۱۲۰۰۰ کورنیو په ایستلو به ګڼ شمیر مشکلات پیدا او ځینی به پری خوشحاله شی

حاجی ملک عبدالظاهر خان

مورد طالبان راویل په هغه وخت کې یې قرآن په لاس، د حضرت عمر (رض) د عدالت راوستلو د عود کوله

پخوانی پاچا داسې یو شخصیت دی چې دا خواره واره افغانان پری راټولیری او په حکومت هم پوهیږي

عبدالظاهر خان د دغو تګو د
څرګندولو په ترڅ کې د ارادی اخبار ته
له دې امله چې ولې د پاکستان
حکومت غواړي افغان مهاجرین له
دغه کمپ نه ویاسي او څه عواقب به
ولري وویل:

(پاڼی ۳ مخ)

پېښور د مارچ ۲۳: د ناصرباغ د
کمپونو په نړولو سره به ۱۲۰۰۰
افغان مهاجری کورنۍ بې کوره شی.
د دوی څه د پاسه ۹۰۰ دکانونه به له
منځه ولاړ شي او د ۵۰ ښوونځیو څه
د پاسه ۳۰۰۰ زده کوونکي به د

پنجاه هزار مهاجر افغان اقراج می شوند

دستگاه های قالین بافی

مسدود ساخته شد

۲۷ مارچ: حکومت پاکستان در نظر دارد پنجاه هزار مهاجر افغان را بکشورشان برگرداند، به گزارش رادیو تهران مهاجرینی که در کمپ جلوزو گرد آورده شده اند در قدم اول گسیل خواهند شد. همچنان حکومت صوبه سرحد برای مهاجرین مقیم در کمپ ناصرباغ اخطار کرده است که هرچه زودتر کمپ را تخلیه نمایند. خبر می افزاید: همین اکنون از کمپ گهمکول شریف واقع در منطقه ات اخراج مهاجرین افغان آغاز گردیده و آنها غی دانند بکجا بروند. طبق يك خبر دیگر پولیس صوبه سرحد به نوبه خود دست به گرفتاری های وسیعی در میان مهاجرین افغان زده و روزانه بطور (بقیه ص ۶)

ددی گڼی تبصره: ————— ح رفیع

تاریخی آثار: ملي شتمني، کلتوري شتمني

د یوه هیواد ملي شتمني په دوو برخو ویشلای شو:

- ۱- طبعي شتمني
- ۲- کلتوري شتمني (پاڼی ۲ مخ)

آیا جنگ سالاران ما هنوز هم به خود نمی آیند؟

عالم معنی شدیم و داغ جمل از ما نرفت
ساخت و بیدار علم های بی عمل ما را کتاب
نوشته: اسحق نگارگر
(بخش آخر)

مشکل ایران این است که کشورهای شرق میانه به استثنای سوریه متحدان نزدیک امریکا استند و می ترسد که با کوچک ترین بی احتیاطی امریکا بر سرش همان حال را بیاورد که بر سر عراق آورد. من در نگارشی دیگر (ایران وداعیه اتحاد جهان اسلام) این نکته را روشن کرده ام که انقلاب ایران به جای اینکه سبب اتحاد مسلمانان جهان می شد، با اتکا بر تشیع صفوی که درست نقطه مخالف تشیع علوی است صفوف مسلمانان را پراکنده تر کرد و همین اکنون که من مشغول نگارش این

د شمشود افغان مهاجرین په کمپ کی:

مواد کم او مهاجرین دیر دی نو ځکه بیچاره مهاجرین مایوسه دی

چاپی پلو لیدلی نه و اوس یې بیکی د شمشو شمال وهینه

پېښور: د روان عیسوی کال د فبرورۍ په ۲۳ نیټه د امریکا د متحدو ایالتونو د کانګرس دری تنو غړیو د شمشو په کمپ کې د نویو افغان مهاجرینو سره خبرې اترې وکړې خو د دغو استازو د لیدنو کتنو بهیر داسې تنظیم شوی چې د کمپ په مینځ کې په موټرونو کې تیر شول او له نږدې نه یې د یوې مهاجری کورنۍ خوار او زار ژوندونه کوټ په اساسي ډول ددوی په مشکلاتو او

نوروز روزیت بیشتر دارای جنبه های زراعتی و اقتصادی

دشتی

چنانچه معلوم است ماهمه در بیست و چند سال گذشته در اثر جنگهای خانگی که بیشتر توسط همایگان بر ما تحمیل شده است. چه در داخل و چه در خارج از کشور در حدود چیزی کم پنجاه عید و چیزی کم بیست و پنج نوروز را در خون و آتش با چشمان اشک بار و خونین و داغ عزیزان به خون و خاک غلتیده، در دل و رنج و

پر نوروز د طالبانو بندیز

توریالی ځاڅی

سر کال هم د تیر کال په شان طالبانو د خپل حاکمیت په سیمو کې خصوصاً په کابل او مزار شریف کې د نوي لمريز کال د لومړۍ ورځې په عنعنوي میلې او د نوي کال د مبارکيو په مراسمو سخت بندیز لگولی و. طالبانو د رسمي ابلاغیو ترڅنګ د جوماتونو امامانو ته یې هم وینا کړې وه چې د نوروز د عنعنوي جشن په خلاف د خپلو دیني معظو په ترڅ کې تبلیغ وکړي اوله (پاڼی ۶ مخ)

در صفحات بعدی بخوانید

د هیواد ریښتینی زویه!

قتیل خوریانی (۴ مخ)

نوروز و پېښینه تاریخی آن

خسرو مجا (۵ ص)

تاریخ مجاهدات مردم مسلمان

افغانستان را برای انتشار دین

مبین اسلام از یاه نخواهد بره.

الپتګین (۴ ص)

گرامی باد خاطره قهرمانانه شهدای کربلا که در مقابل ظلم و استبداد یزیدی خونهای پاک شانرا جانبازانه ریختند و درس حریت را به عالم اسلام به ارمغان آوردند.

کي خلق شول چې د ننگر هار د هډې، د غزني د سردار غونډۍ او د باميانو بې جوړې مجسمې يې د توجه وړ آثار وو. په هيوادونو کې حکومته وظيفه لري چې له طبيعي شتمنيو نه يې په معقول او عادلانه ډول د خلکو د نېکۍ، بهبود او پرمختگ له پاره استفاده وکړي او کلتوري شتمني يې د تاريخي آثارو په توگه خوندي وساتي چې د ملت د عقايدو، هنر، استعداد او ودې تاريخي سیر ترې څرگند شي او د دوی کلتوري شتمني د ټول بشر د کلتوري شتمنيو په پانگه کې خپل وړ ځای وساتي.

هو! حکومتونه د خپل ملت د ټولو طبيعي او کلتوري ملي شتمنيو په ساتلو او پاللو مکلف دي، خو د هغو د وړانولو او له منځه وړلو په برخه کې بيا آزاد لاس نه لري، ځکه دا د ټول ملت مال دی او حکومتونه چې عارضي او تلونکي وي ددې حق نه لري چې د خپلو خاصو سليقو، غوښتنو او يا قشري گټو په خاطر د ملت مال تباه کړي او د يوه ملت تاريخي شتمني له منځه يوسي. خو که کله د يوه ملي ضرورت له مخې دا کار کيږي، نو بيا هم حکومتونه مکلف دي چې په دې برخه کې د ملت له ټاکلو نښاندو گانو سره سلا او مصلحت وکړي او يا هم د عمومي ټول پوښتنې (ريفرنډم) له لارې خلکو ته ددې کار د گټو په باب قناعت (پاتې ۴ مخ)

تاريخي آثار: ملي شتمني، کلتوري...

له ډلې څخه داسې افزار هم لرو چې له ننه شل، دیرش، څلویښت او پنځوس زره کاله وړاندې جوړ شوي او استفاده ترې شوې ده؛ دا طبيعي ددې چې انسانان د اړتياوو د ترسره کولو ترڅنگ، د هنر د زيرولو ذوق هم لري، نو ځکه يې ددې افزارو ترڅنگ لومړنی نقاشی او مجسمه جوړونې هم پيل کړې چې په دې لړ کې زموږ په هيواد کې يوه دوه ويشت زره کلونو عمر لرونکې مجسمه هم پيدا شوې وده او بيا وروسته د هيواد په بيلابيلو برخو کې په زرگونو هنري تاريخي آثار د مجسمو، ډبرليکونو، انځورونو، سکو، لوښو، لباسونو، ودانيو او نورو په بڼه رامنځ ته شول. څرنگه چې د تاريخ په اوږدو کې زموږ هيواد حساس جغرافيايي موقعيت درلودلی، نو ځکه د يرغلونو ډگر هم وو او د نړيوالو کلتورونو او هنرونو د مخامخ کېدنې او روغې مرکز هم، دلته نړيوالو هنرونو وده وکړه او ځانگړی افغاني رنگ يې واخيست، خو جگړو او يرغلونو ډير څه له منځه يوړل او دې کلتوري آثارو ته يې ژور زيانونه واورول.

د نورو هنرونو او مکتبونو ترڅنگ د گندهارا د هنري مکتب آثار هم دي چې تر دوو ورزو کلونو وړاندې په هيواد کې رامنځ ته شول او ارزښتمن آثار په

غرونه، ځنگلونه، سيندونه، دښتې، ورشوگانې، څاروي، معدونه او نورې هغه شتمني چې په يوه هيواد کې موجودې وي دا طبيعي شتمني دي چې د يوه هيواد په ودانولو، وده او پرمختگ کې کار ترې اخيستل کيږي. کله چې پردې شتمنيو لاس ووهل شي او د انسان د تصرف نخښې په کې وشي، نو بيا دا طبيعي شتمني په کلتوري شتمني واوړي او د يوه هيواد په تاريخ کې ددې هيواد د اوسيدونکو د ذهني ودې او استعدادونو نښکاروندوب يې او څرگندوب يې کوي.

زموږ گران هيواد افغانستان يوه هغه هيوادونو څخه دی چې هم لوی خدای سرشاره طبيعي منابع وړکړي او هم يې د تاريخ په بيلابيلو پوړيو کې اوسيدونکو ته څپاند او نوښتگر استعدادونه ورکړي چې له دې طبيعي منابعو نه يې د خپل هنر او استعداد په زور ډير ارزښتمن او نه هيريدونکي آثار رامنځ ته کړي دي.

زموږ په هيواد کې د انسان د ژوند او لاس نخښې ډيرې زړې دي او عمر يې هغو انسانانو ته رسيږي چې «غارميشتي» ژوند يې کاوه او د خپلو ورځنيو اړتياوو د ترسره کولو له پاره يې له ډبرو نه افزار او ډير ساده لومړني لوښي جوړول، موږ ددې لومړنيو افزارو

گورنه نوروز سال ۱۳۸۰ را په شما به اين اميدواری تيرک می گزيم که سال نوما، سال صلح و سلم، برادری، امنیت و مصونيت و بالاخره سال آشتی ملی و قطع جنگ، خونريزی ناحق و برادر کشی کنونی باشد تا بر عکس سالهای پار از داشتن استقلال سیاسی و اداری بر خور دار و از سوی دیگر از فیوضات بر گشت حق خود ارادیت و آزادی مشروع و قانونی مستفیض و مستفید گردیم.

نوروز یا روز نو، روزیست که حاکمی از شروع سال نو می باشد و از قدیم الایام در مسیر تاریخ آریائی ها مثل روز اول سال نو جمیع اقوام و ملل دیگر با این آرزومندی که سال را با امید و آرمای خوش شروع و به انجام رسانند، مورد استقبال قرار گرفته و در اکثر متون تاریخی و ادبی ما و سنگهای نوشته و کتیبه های قدیم به آن اشاره شده است.

مثلاً گردیزی در زین الاخبار می گوید: «... این روز را روز نو گویند زیرا که سر سال باشد و شب با روز برابر شود و سایه از دیوار ها بگذرد آفتاب از روزن ها افتد و عجیبان چنین گویند که اندرین روز جمشید بر گوساله نشست و سوی جنوب رفت به حرب دیوان و سپاهان به معنی زنگیان باشد، با ایشان کار زار کرد همه را مقهور کرد... نو روز را روز بزرگ گویند بدین ملحوظ جمشید از حرب دیوان اندرین روز باز آمد با ظفر و پیروزی و غنیمت آورد، پس آنروز که جواهر غنیمت آورده بود، بر تخت خود انبار کرد تا هر کسی ببیند و آفتاب از روزن اندر افتاد و همه خانه از عکس آن روشن گشت. بدین

سبب او را (شید) لقب کردند و شید به پارسی روشنایی بود و اقتساب را بدین سبب خورشید گویند که (خور) قرص آفتاب باشد...»

فردوسی طوسی شاعر حماسه سرای و شهنامه گوی در بار غزنه گوید:

به جمشید بر گوهر افشاندند
مر آنروز را روز نو خواندند

از امکان بعید نیست که نو روز در بین آریائی های دشتی و رزاعت پیشه و مالدار از آن همه بیشتر وجود داشته است.

به روایت دیگری، نو روز را روز اموات هم گفته اند یعنی (شب مرده ها) لذا زردشتی ها در این روز خانه های خود را پاک و با فرش نو می آراستند لباس نو پوشیده و طعام لذیذ می پختند و مردم راهی دشت و بیابان شده هیزم جمع و آتش می افروختند و به رقص و شادی سر گرم می شدند.

شاید از همین جاست که زردشتیان را آتش پرست و نوروز را رسم زردشتی تلقی نمودند.

اما باز هم به شهادت تاریخ دیده می شود که به قول اکثر محققین زردشتیان خدا پرست و موحد بودند و نو روز که قبل از ایشان هم تحلیل می شد روزیست که بیشتر دارای جنبه طبیعی و از آن هم گذشته دارای جنبه های زراعتی و اقتصاد فلاحی می باشد تا آنکه روز مذهبی باشد. در اینجا قابل تذکر است که با ظهور دین مقدس اسلام و فتح سر زمین های نو توسط فاتحین مسلمان عرب، نو روز هم مانند بعضی از عنعنات و رواج های نیکوی دیگر ما، صیقل و جنبه

نوروز روزیست بیشتر دارایی جنبه های زراعتی و اقتصاد فلاحی

مذهبی هم پیدا کرد که خواندن آیات متبرکه قرانی، نعت و متقیها و داستان برای بزرگان و قاجانین اسلامی در اشاعه این دین اسمانی و تکالیفی که در این راه بر خود هموار داشتند ... قبل از شروع اکثر مراسم آن و دعا ها و نیاز ها به بارگاه خداوند متعال (ج) و قادر مطا دال بر این حقیقت است.

البته قابل تذکر است که زردشتیان دارای فلسفه ای بودند که دو قوه متضاد در دنیا در جنگ و ستیز با هم قرار دارند که یکی را روشنی (نور) و آن دیگر را تاریکی (ظلمت) می خواندند که نور و روشنی را به اهر را مزدا منبع نیکوکاری و ظلمت و تاریکی را به اهریمن (شیطان)، منبع زشتی و بدکاری نسبت می دادند. از بن طریق که آتش منبع نور و زایل کننده پدی هاست به روشن کردن آتش مبادرت می ورزیدند نه آنکه آنرا پیرستند.

بارتل وایندر ورن Bargel L. Wander waerden. در اثری بنام (پیدایش علم نجوم) می نویسد:

«هدف اصلی زردشت اخلاقی است روان در گزینش میان خوبی و بدی و میان راست و دروغ اختیار دارد. اگر خوبی را برگزید، در روز آخرین خدای بزرگ و دانا او را پاداش خواهد داد... زردشت (در سرود سینای ۴۳ بند ۵) زندگی را با کیفیروز فرجام پیوند می دهد... اگر آنها که بد هستند در رودی از فلز گداخته و مذاب یا بوی گند خواهند سوخت اما نیکان در همان رود گونی که در شیرنیم گرم غوطه می خورند. عقاید زردشت (بقیه ص ۶)

اراده

د تاسیس کال: ۱۳۷۹ هـ. ش.

پنځلس ورځنۍ خپلواکه تحلیلی خپرونه

د امتیاز خاوند: افغان نشراتی مرکز

مؤسس: سید داؤد

مسوول مدیر: عتیق الله پژواک

د کتونکۍ ډلۍ په مرسته

پوسټ بکس: ۹۰۹ یونیورسټی ټاون پېښور

تېلفون: ۴۱۶۹۱، فکس: ۸۴۱۷۸۵

E-mail: amrc@brain.net.pk

سرمقاله

بنام خداوند بخشنده و مهربان

مهاجرین افغان و مشکلات روز افزون ایشان یک پیشنهاد

مسلم است که مسله مهاجرین عیناً مثل مسله پناهندگان از قدیم بین ممالک همجوار و غیر آن با پراېلم های مواجه بوده اما بعد از دو جنگ عمومی گذشته روز بروز دچار مشکلات تازه تری شده است که شرح و بسط آن از حوصله این مختصر، خارج است.

افغانان که مشکلات دیروزی و امروزی شان در داخل و خارج از کشور اصلی شان، چندان تفاوتی نکرده بلکه شدید تر هم شده است در پدو امر به دو کشور همکیش و همسایه یعنی پاکستان و ایران مهاجر شدند و مشکلات ایشان با تفاوت اندک زمانی با حکومت های این دو کشور برادر، به تدریج رو به از دیاد گذاشت که در نتیجه اولاً برادران ایرانی و بعداً برادران پاکستانی به اخراج اجباری ایشان اقدام کردند. لذا با این هم شایسته است که از پذیرفتن این دو مملکت اسلامی مهاجرین زیاد افغان را، خاصاً در گرما گرم جهاد مقدس و قیام ملی علیه روس های متجاوز، اظهار سپاس و شکران نمود. از طرف دیگر از آوانیکه حکومت اسلامی پاکستان به اخراج اجباری

مهاجرین جداً اقدام کرده است، دیده می شود که یک تعداد از برادران جهادی و سایر رجال خیر اندیش به شمول برخی از سران شوراهای اجتماعی و سیاسی افغان، گروهی تشکیل و بادی و وادید های منظم با مقامات مربوطه پاکستان و همچنان نمایندگی های سیاسی کشور های دیگر در مورد مشکلات داخلی و خارجی آوارگان افغان، دست بکار شده اند که نیز به نوبه خود قابل قدر دانی می باشد. ما بعد از استدعای توفیق برای ایشان، عرایضی درجامه پیشنهاد، نیز داریم که اجمالاً بالای آن روشنی می اندازیم:

* اولاً اینکه بهتر خواهد بود در خلال فهرست تقاضا های خود از مقامات مربوطه کشور میزبان در امور مهاجرین، بخواهند تا هیأت یا تیم کاری بصورت مشترک، تشکیل گردد تا بتواند به صورت دقیق تروسیستماتیک در باره مشکلات مشترک به مباحثه پردازد و چون مسلماً هر دو طرف مشکلات خاصی دارند، راه های حل منطقی تر و عادلانه تر به منظور توضیح و تشخیص بیشتر پراېلم های خود، مفاهمه نموده و به نتیجه نسبتاً معقول و عملی برسند.

مثلاً صرف نظر از مهاجرت های دسته جمعی و انفرادی ای که از سالیان دراز به این سو اعم از مهاجرت های موسمی و غیر آن مثلاً آمدو شد سالانه کوچی ها و سایرین، در حدود تقریباً ۲۵ سال می شود که پروسه اجباری مهاجرت افغانها در اثر به علل معلوم، به پاکستان آغاز یافته است، آیا کدام ممانعت قانونی یا قرار دادی ای موجود بود بانه اگر فرضاً جواب این سوال مثبت باشد می توان طبق آن اقلأ نصف زیاد مشکل را حل کرد و در غیر آن می توان روی این مسله که در ذات خود مشکل دیگرست اندکی مکث کرد و در اثر مفاهمه و مذاکره راهی را هموار ساخت که به اصطلاح نه سیخ بسوزد و نه کباب و بصورت ضمیمانه اصولی باقاعده ای مثل اکثر ممالک غربی دیگر یا راه حلی را جستجو کرد که خیر و مصلحت مردمان هر دو کشور در آن مضمر باشد و به فیصله ای رسید که با اوضاع و احوال عینی و شرایط موجوده و علت العلل واقعی این مهاجرت های جبری و قهری و نیز با اصول و قوانین بین المللی و سایر مقررات جهانی و موسسات فعال حقوقی خاصاً موسسات دولتی و غیر دولتی حقوق بشرو کانونشن های متعدد آن، به صورت جزئی یا کلی وفق کند.

در این مورد اگر به اصول و قوانین دنیا متصمن دیگر و دور دست، نظر اندازیم خواهیم دید که اکثر این کشور ها از خود حتی به سویه قوانین اساسی خود دارای اصول و مقرراتی هستند بشر خواهانه وعادلانه که هنگام ضرورت به آن مراجعه و حل مشکل می کنند و اما در پاکستان؟

* ثانیاً این هیأت مشترک پیشنهاد شده باید بکوشد تا تعریف منطقی جامع و مانع ای برای این دو اصطلاح یعنی (مهاجر قانونی) و (بقیه ص ۵)

د ناصرباغ له کمپ نه د ۱۲۰۰۰ کورنیو په ایستلو ...

محترم حاجی صاحب! که څه هم موږ څه ناڅه ۲۱ کاله پخوا په دی ډاگ کې ځای پرځای شوی و، دا داسې ډاگ و چې دلته به څوک نه شور راتللی. دلته به ډیر خطرناک مسایل و هغو کسانو به چې پخپلو سیمو کې، کوم خراب کارونه وکړل هغه به دلته پټ پټ گرځیدل. موږ دی ډاگ ته له خپل بېسته قوم جبار خیلو سره راغلو د پاکستان د هغه وخت حکومت چې ولیدل چې دا بېسته قوم دی او د دی ځای د امنیت له پاره همدا قوم په کار دی.

دا د تره کی وخت و کال ۱۳۵۷ هـ ش و چې موږ د میزان په میاشت کې هجرت وکړ او دی ډاگ ته راغلو. د پاکستان د حکومت او ملگرو ملتونو په موافقه دا ځای موږ ته راوړل شو. د پاکستان د حکومت هدف دا و چې دا سیمه په دی ډول تر خپل تسلط لاندې راولی. په دی وخت کې پردی ډاگ باندی د پاکستان ورکړو، ادیزو او خلیلو او اپریدو دعوو درلوده خو دا ډاگ له یو قوم سره هم نه و. حکومت غوښتل چې د مهاجرینو په نوم به دا ډاگ خپل کړی.

له موږ نه وروسته ناصرباغ ته یو شمیر نور قومونه لکه خوریانی، شینواری، مومند او د افغانستان له گڼ شمیر سیمو نه نور خلک هم راغلل. دوه کاله مو په ځیمو کې ژوند کاوه. ښه می په یاد دی چې یو ورځ د شدید باد له امله زموږ د جبار خیلو ۱۴ تنه ماشومان جل ووهل او مړه شول. نو ځکه مو تصمیم ونیو چې د ختیو کورونه جوړ کړو، ځیمې نور توان نه درلود چې د لمر په مقابل کې مقاومت وکړی.

موږ دلته میشت شو موږ ته به ډیر بهرنی میلمانه راتلل له موږ سره به یې خبرې کولې او زموږ روحیه به یې معلومه. مثلاً د امریکا د هغه وخت جمهور رئیس جیمی کارتر، د جمهور رئیس مرستیال جورج بوش، د انگلستان صدراعظمه میرمن تاجر، د ترکیې جمهور رئیس کنعان ایوریل راغلي دا خارجه وزیران خودومره راغلي چې تر حده زیات وو او نومونه یې راته نه دی یاد. د پاکستان د هغه وخت جمهور رئیس ضیا الحق صاحب څو ځلې راغلي او څو څو واره یې له موږ سره لیدلې کتلی دی او داسې روغې یې راسره کړې چې ډیر خوږ به و. جنرال ضیا صاحب د جورج بوش په مخکې اعتراف وکړ چې «جهاد افغانستان دفاع پاکستان» دی.

دوی ځان پوهاوه چې دا خلک واقعاً له روسانو سره جگړه کولې شې که نه؟ زه شاهدي ورکوم په هغه وخت کې یو ایمانداري مالیدلی چې یو افغان جگ نه شو او یو خارجی ته یې ونه ویل چې موږ وړی یو. همدا یو خبره به یې ورته کوله چې دنیا دی موږ ته وسله راوړی

چې موږ دا روسان له افغانستان نه وکارو. دا لمری همداسې روانه و دنیا ولیدل چې موږ روسان له خپل هیواد نه وکارول.

حاجی صاحب ظاهر خان وائی: وروسته له هغه چې موږ ۲۱ کاله په دی ډاگ کې وده اوسیدو د پاکستان حکومت دا ډاگ له اپریدو، ورکړو او بادیزو له قومونو څخه په پیسو واخیست که څه هم اوس لا هم یوڅه خلک پردی ډاگ د خپلو حقوقو د عود کوی. دوی په دی هیڅ فکر ونکړ چې دلته څو ۲۱ کلن مهاجر پراته دی همدوی دا ډاگ آباد کړی. په دی ډاگ کې راز راز مضره حشرات ژوند کاوه هر لړم او غنډل یې لکه چنگنه وده.

دی زیاتوی ډیر سرکونه په دی ځای کې موږ خپله ایستلې، کوهیان (خاه گانی) موږ په کې پخپله جوړ کړې دوی په داسې وخت کې دا ځای واخیست چې موږ په کې نږدی د ۹۰۰ دکانونو بازارونه درلودل. په دی کمپ کې د ۵۰ شاوخوا مدرسې او مکتبونه شته چې تر ۳۰۰۰ پورې شاگردان په ناصرباغ کې درس وایي. یواځې د بی بی مریم په لیسه کې ۲۸۰۰ تنه ځونې درس وایي. د هلاکانو له پاره د سکندری سکول په نوم یو لیسه هم شته.

ښاغلی حاجی ملک عبدالظاهر په ناصرباغ کې د کونډو میرمنو د کمپ په هکله وویل:

دلته د کونډو په نامه موږ یو کمپ درلود. چې څه ناڅه تر ۵۰۰۰ تنه کونډې په کې اوسیدلې. کله چې د افغانستان د آزادی غږ ولگید او حضرت صاحب (صیغت الله مجددي) افغانستان ته لاړ په دی وخت کې هیواد ته د مهاجرو بهیر داسې تود شو چې دغه کونډې هم په گڼ شمیر کې افغانستان ته لاړې چې د تللو کونډو شمیر درې زرو تنو ته رسیدله خو د ۲۰۰۰ کونډو په شاوخوا کې اوس هم دلته اوسیدی. ددی ترڅنگ څه ناڅه ۲۵۰۰ کورنۍ د معیوبینو هم دلته شته هغه داسې معیوبین دی چې له کورده هم وتلی نشی. د کمپ خلک هغوی ته د پردی راټولوی او مرسته ورسره کوی له دوی سره اوس د دوه کیلو لږگسو اخیستلو توان نشته.

ده له دی امله چې اوس ددی کیمپ له وگړو سره څوک مرستی کوی وویل: افغانان دلته کار کوی، زیار گالی څوک په کې شگې باسی، څوک ښار ته راځي مزدوری کوی او ددی کمپ اکثره وگړي د مزدوری له لاری خپله نفقه برابروی او اوس له موږ سره هیڅ کومک نشته.

یواځې د ناصرباغ د نوی کمپ په ساحه کې د ۱۹۹۵-۱۹۹۶ کلونو په موده کې د شلترنو مؤسسی له خوا ۱۸۰۰ کورونه جوړ کړای شول. د

پاکستان حکومت باید موږ ته وپېلې وای چې دغه کورونه مه جوړوی. ددی ترڅنگ پخوانیو مهاجرینو هم په دی نیت چې دا ډاگ یې آباد کړیدی نو هر یو په خپل کور کې څلور پنځه کوټې جوړې کړې. دوی موږ ته په دغو وختونو کې هیڅ نه ویل دا چې دوی د حکومت دی او زموږ خبرو ته غوږ نه ږدی د دوی خوښه ده. د پوځي حکومت په راتگ خوشاله شو ځکه مخکې له موږ سره یې عدالت کیده ډیر و به د خبرو وعده راکړه سبا به چې ورغلو بیا به پتیدل او خبرې به یې راسره نه کولې. خو اوس پوځي حکومت هم موږ ته وویل چې تاسې به د راتلونکي کال د جولای تر ۱۵ یا لومړۍ نیستی پورې دا کمپ خوشې کوی. موږ پوځي حکومت ته دا خبره وریاده کړه چې مخکني منتخب حکومت له موږ سره ډیر پریکړه کړې وه تاسې د هماغې پریکړې موافق کار وکړی یا به راته کورونه جوړ کړی او یا به یې راته معاوضه راوړی. خو دوی راته وویل: «چې نه کور درکوو او نه د کور عوض درکوو او نه ځای درکولی شو که د خپلو خپلوانو کره ځی افغانستان ته ځي که هر چیرې ځي یا ځمکه په اجاره اخلې، خوښه مو چې په دی کې هر یو کولی شي ویدی کړی.»

موږ ورته وویل چې: دلته موږ ۱۲۰۰۰ کورنۍ یو دا به د کومو خپلوانو کره ځای شو له موږ سره د ختیو او آبادۍ پیسې کومې دی؟ اجاره خو لا پریرده. برق، اوبو، ترانسپورت او نورو ته ضرورت دی، موږ د تماسونو او خبرو لپاره هلې ځلې کوو خو بیا چا له موږ سره نه دی کتلی یواځې افغان کمیشنر پاتې دی. د هغه له نظره معلومیږي چې هغه هم بې وسې دی که څه هم زموږ مشکلات ښه ورته معلوم دی. هغه پوهیږي چې له دی ځایه د ۱۲۰۰۰ کورنیو ایستل آسانه خبره نه ده. په دی سره به ډیر مشکلات پیدا شي. ډیر کسان به ددی کمپ په ډنگولو خوشاله وي چې هغوی ته د خپل سربو مخه خلاصه شي.

د ددی پوښتنې په هکله چې خدای ښکلی وطن درکړی، ډیری، حجرې لری او په دی ډاگ پورې نښتې یاست ولې وطن ته نه ځي؟ وویل: حاجی صاحب معقوله خبره ده رښتیا هم که وطن په موږ گران نه وای نو موږ ۱۵۰۰۰۰ تنه شهیدان پری نه ورکول. که دا وطن په موږ گران نه وای او د ورگرځیدو خیال مو نه وای نو موږ به دوه کلن ماشوم په تابوت کې نه اجاود او له تورخمه به مو نه اړاوه. که څه هم ځما پلار دلته ښخ دی خو داسې وخت و چې په افغانستان کې روسان وو موږ هلته نه شو وړلی. دا نیت لرم چې که کله له پاکستان نه کډه وړم زده به د خپل پلار هډوکي هم له خانه سره وړم. زده د تعصب له مخې دا خبره نه کوم خو په موږ باندې وطن گران دی او

موږ ځکه خپل مری هم هلته وروړو.

حاجی عبدالظاهر ددی پوښتنې په ځواب کې چې طالبان لا په پکتیا کې وو تاسې د ننگرهار مشران ورغلي او هغوی مو ننگرهار ته راوېدل د ننگرهار خلک وایي چې هلته مو ورته دعوت ورکاوه او اوس مو ورسره شپې نه کیږي نو دا ولې علت څه دی؟ وویل: حاجی صاحب رښتیا خبره ده د ننگرهار مشرانو څو څو ځلې د ننگرهار شورا ته وویل چې: یو سمه اداره جوړه کړی چې دا ننگرهار د افغانستان د نجات سبب شي. متأسفانه چې دغی شورا زموږ غوښتنې ونه منلې، هلته پاتک بازارې راغله، د خلکو عزت خوندی نه و نو د ننگرهار خلکو او مشرانو یې دا فکر وکړ چې ددی شیانو د نابودۍ له پاره د طالبانو راوستل گټور و ځکه چې په هغه وخت کې خو طالب په یو لاس کې قرآن نیولی او د حضرت عمر (رض) غوندې عدالت راوستلو دعوه یې کوله. له همدغه امله د ننگرهار ۵۰ کسه مشران راسره وده او خوست ته ولاړو هلته خدای بښلی مولوی احسان الله، ملا بورجان، مولوی عبدالباقي او یو څو نور هم و له موږ سره په خوست کې جرگه شول، موږ ورته وویل چې راځي وروڼو په ننگرهار کې ستاسې له پاره زمینه برابره ده. موږ دا هم ورته وویل چې وروسته له داسې حالاتو سره مخامخ نشو لکه اوس چې د ننگرهار له شورا سره چې اوبښتی یو. د راتلونکي له پاره به د حکومت طرز څنگه وي؟ او څه ډول حکومت به په افغانستان کې جوړو؟

نو مولوی احسان الله دی خدای وښی موږ ته یې د ننگرهار د ۵۰ تنو مشرانو او ۲۵۰ کسو طالبانو په مخکې ماته وویل: زه به تاته دومره ووايم چې د ملا له حکومت سره څه؟ ملا به ځي خپل محراب او منبر ته، طالب به ځي خپلې مدرسې ته دا د افغانستان د خلکو کار دی څه رقم حکومت یې چې زده غواړي هغسې به کوو. نو موږ د مولوی احسان الله په خبرو ډیر خوشاله شوو.

هغه څه مو چې غوښتل موږ ته وویل شول، خو متأسفانه کله چې دا مسأله (طالبان) ننگرهار ته راغله، کابل ته لاړه او د افغانستان نوری سیمې ونيول شوې هغه خبرې چې له موږ سره شوې وې چا ورته هیڅ توجه ونکړه توجه څه چې بیخي له پامه وغورځول شوې.

د حاجی ملک ظاهر خان نه وپوښتل شول نو په داسې حال کې چې پخپل وطن کې مو شپې نه کیږي د مهاجرت په محیط کې به راته څوک ځای نه راوړی نو داسې د حل لاره گوری چې موږ بیرته په حیا او پرده کې خپل وطن ته لاړ شو او هلته خپلې شپې وکړو یعنی دا مسأله به څنگه حل کړو؟

ده وویل: زموږ د ټولو مهاجرو، مجاهدو، کونډو، رڼو او یتیمانو دا خبره ده هغه څه چې موږ ته نجات راوړلی شي هغه د افغانانو ترمنځ اتحاد او اتفاق دی. یو بل ته ښه او تیریدنه

ده، پر یو بل باندې پیروزینه ده. تاریخ هم دا جوته کړیده چې د افغانستان اکثره مسایل په جرگو او مرکو حل شوي، دا زموږ د خلکو شعار دی چې کینی سره جرگه شي او مرکه وکړي.

که د کلیو په سطحه مرکې او جرگې شروع شي او د یوې لویې جرگې د جوړیدو له پاره دې زمینه برابره کړي که افغانان پخپل منځ کې سره کینی، خدای دی وکړي چې بیا یې په هر چا لاس کیښود هغه به خپل مشر وټاکي. که ټول ملت په چارضا نشي یوه ډله په افغانستان کې حکومت نشي کولی او داسې ډله هم نشته چې ټول افغانستان دی ونیسي او اداره دې یې وکړي.

ښاغلی حاجی عبدالظاهر خان د روم د هڅو او د پخواني پادشاه له پاره د کار په هکله وویل: زه خو وایم چې د روم په پروسه کې ښه، ښه خلک شته هغوی ددی توان لری چې په افغانستان کې د یو حکومت د جوړولو له پاره کار وکړي. خو زه فکر کوم چې هغوی هم یواځې نشي کولی د قبرس والا او د بن والا هم نشي کولی. یوه بدمرغي دا ده چې په خارج کې هلې ځلې په دود درې ډلو پورې تړل شويدي. هغه کسان چې له هیواد نه بهر دي هغوی د افغانستان له حالاتو نه اصلاً خبر نه دي. مثلاً زه کله کله له رادیو گانو نه داسې خبرې اورم د دوی داسې سوالونه او ځوابونه لکه په افغانستان کې چې بیخي یوه دموکراسي وی او داسې امنیت په کې وی چې په امریکا کې هم نشته! نه داسې خونه ده لکه دوی چې وایي. د روم په پروسه کې ډیر مخور کسان شته لکه: پخوانی پاچا د یو سپین ږیری په صفت د افغانستان خلک ورته احترام لری، منی یې د افغانستان خلک وایي چې پخوانی پاچا داسې سړی دی چې له ده سره د هر چا شپه تیریری. د افغانستان اکثریت خلک پخوانی پاچا ته د یو مشر په صفت عقیده لری. خلک به یې مني البته د یو مؤقتی دوری له پاره داسې نه چې هغه راشي په دولتي قدرت خپله خپته واچوی او سبا یې بیا ځوی د عود کوی بله ورځ یې وراره او بله ورځ یې لوړ یا بل دعوه کوی. نه، افغانان داسې نه مني. خلک په لویه جرگه باور لری او پخوانی پاچا یو باوري سپین ږیری او مشر گڼي. ډیر کم خلک به نې مخالف وی دا هم نه ده چې په سلو کې سل به پخوانی پاچا غواړي. د بعضو خلکو په گڼي په خطر کې وی، خو د هیواد اکثره خلک پوهیږي چې پخوانی پاچا داسې یو شخصیت دی چې د افغانستان دا خواره واره خلک په همدې راټولیدي او دا سړی په پاچائی هم پوهیږي. زموږ ټول خلک د تاریخ له لحاظه او په کلیواله سطحه هم وایو چې همدا لویه جرگه به زموږ مشکل حل کړي او بس.

د هېواد رښتیني زوی به!

قتیل خوریانی

ته پوهیږی چې ستا په ښایسته، ښکلی او سمسور هیواد کی د کینی، حسد او تعصب د تباد کوونکو او بریادوونکو عواملو له مخې د جگړې اور بل دی. او له ټولو مبادی او معنوی ارزښتونو څخه یې ناولې ژبه تاود کړی ده.

آیا په دې هم پوهیږی چې ترغه اور چا بل کړی، څوک یې بل ساتی او دغه افغان ضد عمل ته یې ولې ملاتړ لې ده؟ دا اور به څوک وژنی، څنگه به یې وژنی او د کوم هدف په اساس به وژل کیږی؟ دغو ټولو پوښتنو ته ځواب پیدا کول د هغه چا کار دی چې د هېواد رښتیني زوی وی او د خپل هېواد، د خپلو پلرونو او نیکونو د پت د شملو له ساتلو سره سپېڅلی مینه ولری.

تر ټولو باید په دې اعتراف وکړو چې افغانان د خپلو مسایلو د حل په برخه کې له بل هر چا نه په زړه پورې نقش لوبولی شی، ځکه چې دوی تل د مسایلو په حل کې گډه ژبه لرلی او په دغه گډه ژبه له هر چا نه زیات دوی به

خپله پوهیږی، دوی د خپلو ملی مسایلو د حل له پاره په تېره بیا په هغه وخت کې چې د افغانانو ملی موجودیت له خطر سره مخامخ شوی دی خپل ټول ذات البیني اختلافونه شاته غورځولی په خپلو کی سره جرگه مرکه شوی، له هر راز تبعیض او توپیر څخه پرته په خپلو دیرو او حجرو کې په یو د تیر سرد ناست دی او دغو مسایلو ته یې د حل لاره لټولی ده. دوی په دې پوهیږی چې زمونږ په کورنیو مسایلو کې پردی لاسوهنه زمونږ د هېواد ملی گټو او د سیمې گټو ته داسې ستر تاوان رسوی چې هیڅ راز ښیماني یې نه شی جیبره کولی.

زمونږ دښمنانو ته دا څرگنده ده او بېچیانو ته یې هم باید څرگنده وی چې زمونږ اصلی هدف د خلکو نیکمرغی او

د یو موټی ملی واکمنی ساتل دی، په ملت کې د «ملیتونو» په نامه د نفاق او شقاق رښې څغلول ملی خیانت دی او څوک چې دغه کار ته لمن وهي په بلاریبه او بلاشکه توگه ملی خاین دی.

د هېواد رښتیني بچیه! زمونږ دښمنان غواړی چې په دغو نومونو مو ټوټې، ټوټې او سره بیل کړی او په خپلو منځو کې مو سره وجنگوی او دښمنان مو کړی. لیری به نه څو همدا څو تیرو کلونو له دغې ترخې تجربه سره مخامخ کړو او په همدغې تجربه کې مو ډیر څه له لاسه ورکړل او داسې ناولی خیز یې راډالی کړ چې ډیره موده به یې له بوین پیغور څخه خلاص نه شو.

له دې زیات باید په خپلو دښمنانو ونه غولېږو، دښمنان هېڅکله نه غواړی چې افغانان دې په عزت کې هوسا او

سو کاله ژوند ولری. نور ددې وخت رارسیدلی دی چې سره جرگه مرکه شو او بین الافغانی تفاهم په خپلو زرگونو پرهرونو پټی کیږدو. په سوله او روغه جوړه کې ژوند وکړو، یو هدف باید ولرو چې هغه د افغانستان آرامی او د افغانانو نیکمرغی ده. د قدرت په گدی د کښیاستلو له پاره د خپلو ورونو بریادی او تباهی هغه شی دی چې نورو راباندې ټپلی او مونږ یې د تباهی او بریادی د تباد کوونکي گړنگ او پان په غاړه درولی یو. چې ډیره لږه بهی احتیاطی به مو تل له پاره د تباهی سره مخامخ کړی.

هغه تش په نامه اقتدار او واکمنی

پرې چې دا جهان ودان وی تل سمسور افغانستان وی

د جرگو ښکلی وطن کې شملي نیغې د هر ځوان وی

د ویاړ ژوند مو په جرگه دی، جرگو تل دښمن شپړلی

مونږ د هغه پلار بچی یو چې ظالم یې څغلولی

تاریخی آثار: ...

ورکړي او ملاتړ یې تر لاسه کړي. بې له دې په هیڅ ډول دا حق ورته حاصل نه دی چې د یوه ملت طبیعي او کلتوري ملي شتمنی له منځه یوسي.

په وروستیو وختونو کې چې په افغانستان کې واکمن حکومت د مجسمو او بتانو د ماتولو تر عنوان لاندې د هیواد گڼ کلتوري آثار او خصوصاً د گندهارا د هنر شپکار غونې او د بامیانو بې جوړې مجسمې له منځه یوړي دا یو داسې خپلښت کار دی چې له ملت سره هیڅ خبره نه ده پرې شوې او د خپلې خاصې ملیتې له مخې یې چې اسلامي توجیحات یې کمزوري وو، د هیواد گڼ شمیر تاریخي آثار له منځه یوړل، دا یوه لویه تاریخي ضایعه ده چې زمونږ کلتوري شتمنی ته ورواوښته او زمونږ د تاریخ ژوندي سندونه یې په غوسمن ډول له منځه یوړل. ویل کیږي چې ددې حکم له مخې د هیواد ټول تاریخي آثار چې تر اسلام وړاندې او اسلامي دورې سره تړلي وو نابود او قاچاق ښکار شول او د تاریخي آثارو د نړونې په لړ کې مات او یا غلا شول چې د پردیو هیوادونو د لرغونو آثارو په مارکیټونو کې تر خپل اصلي ارزښت په زرچنده لږ بیه خرڅیږي او زمونږ گران هیواد له خپلو گرانبه تاریخي، کلتوري شتمنیو نه بې برخې کیږي!

د خپلو او گټو بیتان مه وړانده پاره دا ځینې د تاریخ دي دا خو هیڅ نشي کولی چې جوړ دي له ژوندیو انسانانو نه بیتان کړه دا کفر د تاریخ دی، څوک یې نه شي درېځلی

بالاخره از لحاظ هنر معماری و چیدن سنگ پارچه های تراش شده روی هم و سنگتراشی گلدار بی مانند بوده به جرم بودایی بودن آن نابودش می کنیم. نگارخانه، بهزادی را که خلف وی «مشعل» به یاد و خاطره و نام نامی آن بزرگمرد و انجام خدماتش در هنر تذهیب و نگاره گری در جهان اسلام سال ها پیش در هرات پی می ریزد فرو می ریزیم و تشخیص میدهم که موجودیت مجسمه های بودا در بامیان که زمانی مظهر هنرها و اندیشه های مردم ما قبل از اسلام بوده و پس از آن با آمدن اسلام آیینیه تمام غای عبرتی برای همه مسلمانان جهان گردیده بود و می نمایاند که حقانیت اسلام آیین و عقیده اسلامی چگونه شکونده گی آن اندیشه را که در پیکره بودا زمانی تجلی میکرده است، کم رنگ، ناتوان و از فروغ انداخت و در قالب یک سنگ مختصرش کرد، برای اسلامیت ما خطرناک است؟! و باید منفجرش نماییم. طی همین هزار و سه صد سال، مگر نیاکان و گذشته گان ما که همه مسلمان از دنیا رفته اند، در قبال این سهل انگاری و کوتاهی در نه از میان برداشتن آن، گنهگار اند و یا آنرا برای عبرت نسل های بودی و بیان اینکه انسان آن زمان تا این حد کوتاه و خرافاتی می اندیشیده، گذاشته بودند؟! در موجودیت این همه آثار و علایم، آیین های زردشتی و بودایی، در همین مدت، مگر ما چند تا زردشتی و بودایی در کشور خود داشته ایم؟! که هیچ. مگر اینکه با این عمل ثابت کنیم که ما مردمی هستیم که از بی خبری و بی معلوماتی دست به چنین کارها نمی زنیم.

بر فراز بام ما کاغذ پرانی میکنند از کدامین چرخه این تار است قربانت شوم

سازگاری با طبیعت سرزمین ما که در آن چار فصل بهار، تابستان، خزان و زمستان مشخص و معین گردیده است تعیین و تثبیت میگردد. سوال اینجاست که ما، پس از گذشت هزار و سه صد سال از مسلمانان خوش و باآنهمه افتخارات، خدمات و جانفشانی هایی که در راه باروری و غنای فرهنگ اسلامی پخش و اشاعه، آن به دیگر نقاط انجام داده

الدین محمد بلخی، حکیم سنایی، ابن سینا، حکیم ناصر خسرو بلخی، مولانا عبدالرحمن جامی خواجه عبدالله انصاری و صدها تن دیگر زاده و بزرگ میشوند و هر کدام به نوبه، خود، خدمات ارزشمندی را به جامعه، بزرگ اسلامی تحویل میدهند. به خامه، همین علمای جید برخاسته از همین مدرسه ها قرآن کریم ترجمه و تفاسیر شریف نوشته می شود. حواشی

تاریخ مجاهدات مردم مسلمان افغانستان را برای انتشار دین مبین اسلام از یاد نخواهد برد.

البتکین

ایم، تازه متوجه می شویم که: تجلیل از سال نو بر بنای تقویم هجری خورشیدی که برابر است به نخستین روز ماه سال و آغازین ساعات فصل بهار که مردم ما نوروزش می خوانند و کارگاه آفرینش، برای بیشتر اندیشیدن آدمی که: برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورش دفترست معرفت کردگار در یک نمایش بزرگ قدرت، کوه ها، دشت ها و دامنه ها را با گل و سبزه و ریاحین می آراید و بر هستی روح دوباره میدمد؛ ریشه در عقاید زردشتی دارد؟! امینار چکری را که از حدود دو هزار سال بدینسو در یک شکل استوانه، به بلندای بیست متر واقع در قلعه تخت شاه کاروان های را که شمالاً و جنوباً از وادی کابل عبور میکرد، رهنمایی می نمود و

مجلدهای قرآن مبارک و تفاسیر شریف، محراب ها، رواق و ستون پایه های مساجد با هنر بهزاد که میناتوری است آراسته و زینت می یابد، هنریکه در حیات بهزاد به باروری و بهمه پذیری میرسد و راه به سایر محالک اسلامی باز می کند و تا کنون مورد استفاده دارد و افتخار آن به هموطن ما بهزاد میرسد که موجب این مکتب است. تقویم هجری قمری که بر بنای گردش قمر و خصوصیت خاص صحراها و پادیه های عربستان قوافل و ردیابی آن به وسیله، مهتاب و ستارگان، بنیاد گذاشته شده است، در کشور ما از یک انکشاف بیشتر به حساب تاریخ هجرت پیامبر بزرگوار اسلام حضرت محمد مصطفی (ص) بر بنای کروییت زمین و گردش خورشید و

به گواهی تاریخ؛ باشندگان سرزمین مطلع آفتاب - آریسانای قدیم - خراسان دیروز و افغانستان امروز، در ادوار مختلف تاریخ پرورنده، مدنیت های گوناگون و شارح آن به خطه های دیگر بوده است.

آیین زردشتی که مردم را به یکتا پرستی، گفتار نیک، کردار نیک و پندار نیک، فرا می خواند در بلغ زاده میشود و قوام می گیرد. مدنیت های گریک و بودیک یونان و باختری در همین جا به پختگی می رسد.

با آمدن دین مبارک اسلام که ادیان گذشته را منسوخ اعلام میکند، مردم این دیار از دل و جان به اسلام می گرایند و برای شکوه باروری و بالنده گی فرهنگی اسلامی می کوشند و به خاطر انتشار دین مبین اسلام به سرزمین های دیگر جان نثاری می کنند.

تاریخ مجاهدات مردم مسلمان افغانستان را برای انتشار دین مبین اسلام در نیم قاره هند به رهبری سلطان علاء الدوله محمود و احمدشاه بابا هنوز در حافظه دارد. و باز در تاریخ افتخارات چشم کیودان فرنگ، که آفتاب در قلمرو شان غروب نمی کرد و اندکی بعدتر روس ها که دم از کشور پرپهنه، به نام شوراه، میزدند؛ شکست ها، افتضاحات و ناافتخاراتی هم وجود دارد که از سرزمین افغان ها به خون میلیون ها افغان مسلمان برای اعتلای اسلام نوشته و تسجیل گردیده است.

در مدارس و درس خانه های این خطه که دین مبین اسلام فراگیری علم و دانش را برای مؤمنین و مؤمنات فرض گردانیده است، علما، فقهاء، دانشمندان و اندیشمندان چون ابونصر فارابی، ابوریحان بیرونی، مولانا جلال

از آن گاهیکه مردمان با نژاد و تبار اصیل «آریاییان» از جیحون گذشته آهنگ جنوب و سرزمین های ناشناخته کرده برای دریافت زمین و سبزه تر به بلخ با می فرود آمدند و آن مرز و بوم را بنام خورشید «آریانا» مسمی ساختند، نوروز و جشن های بر پای آن بنیاد گذاشته شد.

نوروز به عنوان آغازین روز فصل تابستان «بزرگ» و مهرگان آغاز گر فصل زمستان «بزرگ» به اساس قسمت کردن سال توسط آریایی ها شناخته شد، زیرا آنان دریافته بودن که «آفتاب را دو حرکت است یکی آنکه: هر سه صدو شصت و پنج روز و شش ساعت به اول دقیقه حمل باز گردد، به همان زمانیکه رفته بود، بدین دقیقه زمین، نتواند آمدن چه هر سال از مدت همی کم شود» (نوروز نامه) و چون جمشید آنرا دریافت «نوروز» نام نهاد و جشن گرفت دیگران پس از آن به تقلید او اقتدا کردند، منجم و ریاضی دان بزرگ اسلام ابوریحان بیرونی تذکر می دهد: «نوروز نخستین روز است از فروردین ماه (حمل) و به این جهت آنرا «نوروز» نام کرده اند، زیرا پیشانی سال نو است»

از همان عصر جمشید، ما و کیتباد تا اکنون، در طول اینهمه سده ها از نوروز همپا با گردش گردون و ذوق آریابان قدرت و نفوذ، تجلیل و بزرگداشت بعمل آمده است. چنانچه زردشت به نو روز حرمت دینی داد و قواعدی برای آن وضع کرد. سر لشکران اسلام و علمبرداران سترک آن به این جشن قوم بزرگ آریایی به دیده احترام نگریسته و آنرا منع قرار ندادند. در همین نو روز بود که علی ابن ابی

طالب بخلافت نشست، درعهد ساسانیان یک ماه تمام مقدم نو روز گرامی داشته می شد البته این یکماه جشن و سرو رخصه در بار می بود و نو روز بزرگ نامیده میشد، نو روز عامه که خاصه مردم عام بود طی یک هفته با بر پای جشن ها و محافل سرور و شادمانی تجلیل می گردید که ضمن آن حقوق سالیانه دهقانان، خدمتگاران، سپاهیان، صنعت گران و دیگر کار گزاران دستگاه دولتی پرداخته میشد.

عظیمی بر پا داشتند و دیگر نوروز «خاصه» است که مصادف با روزششم ماه فروردین میباشد در این روز جمشید بر تخت نشست و خطاب به اقوامش گفت: «خدا بزرگ و تعالی شما را خلق کرده است، باید که با ابهای پاکیزه تن بشوید و غسل کنید و به سجده شکر او مشغول باشید و هر سال در همین روز به همین دستور عمل کنید.» سلطان بزرگ غزنه به اهتزاز در آورنده لوای اسلام در نیمه قاره هند با

نامهای «جشن نو روز»، «جشن بهاری»، «جشن بهاران»، «جشن فروردین»، «هزمر جشن» و ... بعمل آمده است و مسمی شدن آن به «جشن دهقان» به روایتی از دور سلطنت ظهیر الدین محمد بابر بوده است و آن به ترتیبی که در روز نو روز بابر شاه در کابل از یوغ یک جوهره قلبه گاو هابیکه باز یور های گوناگون اراسته شده بودند و شاخهای آنها با ورقه های از طلا و نقره مزین گردیده بود گرفته و روی زمین راند و بدین صورت ایام کشت و کار را افتتاح و اعلام داشت.

نوروز و پیشینه تاریخی آن

خسرو محیا

بی ترسی از طلوع ابابیل دیگری پا می نهد به کعبه ما پیل دیگری

خلفای عباسی که خویش را وارثان خلفای اسلامی میدانستند مراسم نوروز را با اجرای آتش بازی، آب پاشی، رقص و آواز، شب زنده داری و پایکوبی ها جشن میگرفتند. در «برهان قاطع» آمده است (نوروز به معنی نو باشد و آن دو است، یکی نو روز «عامه» است که روز اول فروردین ماه است که در این روز آریانیان با افزودن کلمه «شید» (شعاع) با نام «رهنمای» شان «جم» او را «جمشید» نامیده جشن

پایندی به عنعنات و کلتور پسنندیده نیاکانش مقدم بهار و نوروز را با شور و هیجان، شکوه و جلال خاصی جشن می گرفت، طی این روز فرخی سیستانی شاعر گرانقدر و پر آوازه داد سخن میداد، قصیده می سرود و سرود می نواخت و شاهان محمود «بت شکن» فرارسی سال نو و نوروز را به اتباهش تهنیت میگفت ویدل و بخشهای مینمود. تجلیل از سال نو که در آغاز بر گزاری ها آنرا «فرورتن جشن» و «نور و بدح» می خواندند با گذشت واقتضای زمان زیر

بزرگداشت از نوروز منحصر به دربار هانپود با شنده گان افغان زمین در هر کجایی از سر زمین شان با اعتقادات و رسوم خاصه خودشان فرارسی بهار را با راه اندازی میله ها طی قرون متصادی جشن میگرفته اند که فرهنگ عامیانه و نوشتاری مان شاهد قوی این مدعاست که بحث روی آن در این مختصر نمی گنجد بهر حال میله ها و جشن های رایج در میان مردم که از نوروز آغاز و تا شگوفه بهاران ادامه مییافت از این قرار بودند: میله گل سرخ یا میله زیارت سخی

«ک» در مزار شریف، میله های عمده در کابل میله جبه، میله نهال شانی میله قلبه کشی، میله ارغوان، میله گل غندی، میله خواجه صفا، میله سخی (ک)، میله مندوی ومیله شاه شهید (رح) که با جمع جوش مردم توام بوده و همه ساله بر گزار میگردد این میله ها در عصر امیر عبدالرحمن خان در دامنه کو آسمایی، بعد تر دردهمزننگ، سپس در دامنه شهدا و صالحین و بعدها در دامنه سیاه سنگ و باغ بابر نیز بر پا می شد، در زمان شاه غازی امان اله خان میله نوروز در باغ دارالامان بر گزار شد، بعد ها مناطق بگرامی، باغ بابرشاه، کوتل خیرخانه، جمال مینه و بعدتر ستدیوم ورزشی شهر کابل برای بر گزاری جشن های نوروزی اختصاص یافت هموطنان مسلمان و دیانت شعارمان با اشتراک در این جشن ها مقدم بهاران را به فال نیک گرفته شادمانی و سرور سر میدادند.

با تاسف فراوان طی پنج سال اخیر که دستها و آستین ها بخاطر نابودی تاریخ، فرهنگ و کلتور افغانها بالا زده شده است و مقامات بی خبر از همه ارزش های تاریخی و فرهنگی جامعه مان دارند افتخارات مادی و معنوی کشور افغانها را «ساختنندانه!» به دیگران بذر و بخشش میدارند، نوروز و تجلیل از آن را به عنوان کلتور دیگران بدعت خوانده و ممنوع قرار داده اند:

نظام ما معماری نظام است ندانی «چیز» معیار مقام است و بدین ترتیب با اعمال زور مردم افغانستان از بر گذاری یک عنعنه پسنندیده کلتوری دیگر شان هم محروم ساخته شدند.

بقیه سرمقاله

(مهاجر غیر قانونی) و نیز تعریفی برای (مهاجر سابقه) و معیارات و شاخص هائی که می تواند یک مهاجر افغان را (سابقه دار) سازد، بیابند.

چه روشن است که همه مهاجرین ما کشته حالات بد جنگی در کشور خود می باشند و از طرف دیگر یک افغانی که مثلاً در پاکستان تولد شده است و در همین کشوری سن جوانی رسیده و یا افغانستانی در سن (۵) تا (۱۰) سالگی با والدین خود به پاکستان مهاجر شده است و اینکه به ترتیب سن آنها به (۲۵) تا (۳۵) سال رسیده است کدام کتگوری مهاجرین قبل الذکر می گردند.

اگر چنین معیار و شاخصی موجود باشد باز هم بیش از نیم مشکل جانپن را حل خواهد کرد و در غیر آن می شود از طریق تفاهم مسولانه و سازنده خاصاً به اساسی حقوق همسایگی و امثال آن با تقلید از قوانین محالک غریبی و دور افتاده اما متمدن و عضو رسمی سازمان م. م، معیاراتی به وجود آورد و طبق آن عمل کرد و به این طریق این همه تشنج و پراگندگی غیر قانونی را که یک و یکبار بین دو برادر همکیش و همسایه در بسدیوار به شدت به میان آمده است بر چیده و از دل بدی های احتمالی آن در حال و آینده پرهیز کرد.

آیا جنگ سالاران ما هنوز هم به خود نمی آیند؟

ابراز وجودی میکنند و تلویحاً قریباً می زند که «په یاد ولری چی دا نه ده دلته شته دی!» روسیه به منظور همین ابراز وجود است که ایران را علیرغم خواست امریکا با سلاح اتمی مجهز میکند و ضمناً با هیاهو دریاره خطر بنیاد گرایی اسلامی طالبان، کشورهای آسیای میانه را نمی گذارد که بسوی امریکا بروند و آنان را متحدان طبیعی خود می شمارد. و اما پاکستان که متحدی نیرومند مانند امریکا را در کنار رقیب خود هند می بیند از رشک می سوزد و خواب وحشتناک فانتوم های امریکایی را می بیند که مارک نیروهای هوایی هند را خورده باشد و در آسمان کشمیر پرواز نماید. پاکستان می خواهد انگشت افکار امریکا را بگیرد و طالبان را تا آنجا که ممکن است بر سر قدرت و اسامه بن لادن را نیز در افغانستان نگاه دارد، پاکستان با وجود اینکه خود دروازه های مکاتب را بروی دختران خود نبسته است می خواهد طالبان سیاست های خشن کنونی خود را دنبال نمایند تا تجرید بین المللی شان ادامه یابد و بازار افغانستان در انحصار کامل کالاهای پاکستانی بماند و طالبان روز تا روز به پاکستان وابسته تر گردند. هرگاه جنگ در افغانستان خاتمه یابد و دولتی که مثل اراده مردم افغانستان باشد به وجود آید در این صورت افغانستان آن مرده، بیکیس

نخواهد بود که قصه کفن و دفنش موضوع مذاکره همسایگان باشد و هر تازه برنای نوحاسته نیز «کارشناس» امور افغانستان معرفی نخواهد شد زیرا که دیگر ضرورتی به کارشناسی این همه «کارشناس» نخواهد ماند. اما، آیا جنگ سالاران افغانستان بالاخره از سر خر شیطان خودخواهی فرو می آیند و به نام منافع ملی از قدرت خود که در هر حال معروض به زوال است می گذرند و به اراده ملت تمکین می کنند؟ اگر پاسخ خوشبین نیستیم. طالبان خود باید ابتکار فراخوانی لویه جرگه را در دست بگیرند و جناح های جنگی در هر جا که استند اعلام ترک مخاصمت و در فراخوانی لویه جرگه همکاری نمایند. مسائل اساسی ذیل شامل آجندی جر و بحث لویه جرگه می تواند باشد:

الف: اعلام بیطرفی فعال، مثبت و عنعنوی افغانستان و ایجاد علایق دوستانه و مبتنی بر احترام متقابل با تمام کشورهای منطقه و جهان. ب: ایجاد یک حکومت موقت و گذرا برای کم از کم سه سال. ج: ترمیم مناسبات بین المللی افغانستان به شیوه ای که تجرید سیاسی موجود به پایان آید و افغانستان در مناسبات بین المللی نیازمند قیومیت پاکستان و دیگر

همسایگان خود نباشد.

طالبان نباید اشتباه حکومت های گذشته را تکرار نمایند زیرا، آن حکومت ها در هنگام قدرت به نظرات مردم و فراخواندن لویه جرگه اعتنا نکردند ولی وقتی با رسوایی از آریکه قدرت فروغلتیدند، ملتفت اشتباه خود گردیدند. وضع موجود قابل دوام نیست، زیرا که سبب فرار کتله های وسیع مردم از کشور شان می شود و این حالت نه تنها برای کشور های منطقه دشوار و غیر قابل پذیرش است که حکومت قدرت های متخاصم را در افغانستان به حکومت دزدان بر ویرانه ها و گورستانها بدل میکند.

فاعتبرو ایا اولو الابصار

به کارکنان گرانقدر اراده!

در بخش قبلی نگارش من برخی اشتباهات چاپی صورت گرفته است که می خواهم آن را اصلاح فرموده بر من منت گذارید.

۱- هنگامی که من اسلام می گویم منظورم اسلام متحجر و فاقد پویندگی آخند نیست کلمه (آخند) در چاپ به (آنانی) تبدیل شده و بدین ترتیب توافق فاعل را با فعلش از میان برده است یعنی فاعل جمع گردیده و فعل مفرد مانده است.

۲- «... به مردم خود آن کشورها نیز به صورت ضمنی تلقین می کنند

که اسلام یعنی این که...» در متن شما (اسلام) به (ایشان) تغییر قیافه داده و جمله را بی معنی ساخته است.

۳- «بنابر این، اسلام یک انقلاب فکری است» در جریده شما کلمه (اسلام) حذف گردیده است.

۴- در شعر اقبال (تنگ برما رهگذار دین شدست) الف در کلمه راهگذار ساقط گردیده و وزن شعر را صدمه زده است و بالاخره «غرب در آغاز با نابوری این نبرد داود فلخمان به دست را با جالوت عصر قماش می کرد» حرف ربط (یا) از چاپ مانده است. با تکرار مراتب سپاسگذاری.

نگارگر دانشمند گرامی و نویسنده بالامرتبت نگارگر صاحب!

آرزو می بریم کاستی های سرزده در چاپ نوشته زیبای تان را پیگیری رسم نامیمون مطبوعات اختناق رژیم های گذشته تلقی ننموده و اینکه «خطا رفت کار»، «بر ما ببخشایی» را با بزرگواری خویش از ما دریغ ندارید.

با چشم براهی نوشته ها و نگارش های بیشتر تان عاجزانه عرض میداریم که مخلصان تان این «نوسفران راه عشق» از شش جهت با عالمی از بلاها گلاویز اند برای رسیدن به در مقصود یاری و هموایی دوستان و همکارانی چون شما را قوت قلب دانسته و طلب گاریم تا باشد که:

ما اگر سبز نشدیم غمی نیست ولی این مزرعه را سبز نگه باید داشت

مواد کم او مهاجرین ...

وارث خان وائې: زه د افغانستان کاپيسا ولايت د تگاب د ولسوالي اوسيدونکی يم چي د شمشو په کيمپ کي د خپل قوم د ۵۳۰ کورنيو مشري را په غاړه ده.

ښاغلي وارث خان د کومکونو په هکله وائي: که څه هم په توزیع کي پاملرنه کيږي خو مواد کم او خلک ډیر دي. کله چي ځينو ته ورسېږي او ځينو ته نه نو دا بېچاره مهاجرین بيا مایوسه شي. زموږ مواد کم شوي، کفایت نه کوي، د کموالي په علت يې هم نه پوهیږو، خو UNHCR راته وويل موږ له دنيا نه مواد غواړو. زموږ بودجه کافي نه ده کيدای شي دا مشکل رفع شي. زموږ په کيمپ کي ښوونځي کافي نه دي. موږ اوس پخپله د ښوونځيو په جوړولو په ډير تېښته سطحه پيل کړيدي. موږ د ښوونکو د معاش او فیس توان نلرو. مهاجرو معلمينو په داوطلبانه ډول کار پيل کړی. دلته د ميندو اساسي کلينیک نشته، نو کريوال ډاکټر نه وي، ناروغی ډيري دي. واړه او زاړه ډير ناروغان دي. دلته په دي کيمپ کي څه ناڅه ۱۳۰۰۰ کورني چي شمير يې د ۶۰۰۰۰ يا ۷۰۰۰۰ تنو نه زيات دي هستوگنه لري. وارث خان د خپل مهاجرت په هکله وائي: له يو ډلو زموږ په سيمه کي

ښاغلي وارث خان

دي د جنگ د بنديدو په هکله وائي: انشاء الله چي خلک په دي پوه شوي چي دا جنگ موږ ته گټه نلري، جگړه زموږ په تاوان ده او خلک دي سره يو مومي شي. دي وايي چي موږ نوره د تل لپاره جگړه جگړه نه غواړو، د افغانستان خلک نور له جنگونو نه ستړي دي او نور د جنگ کولو توان نلري او د جگړي نه کرکه کوي.

مير مسجدي رئيس E.P.P.P به ارتباط فعاليت مؤسسات و حالت مهاجرين ميگويد:

اين موسسات اصلاً بخاطر رفع مشکلات عاجل مهاجرين به مساعدت و همکاري موسسات کمک دهند بين المللي در اين کمپ فعاليت دارند که عمده ترين ان از طرف I.R.C تقوِيل می شود. در جمله موسسه اکلو، رفاه و موسسه E.P.P.P و بعضی دیگر هستند که در بخشهای مختلف به مهاجرين جديد مساعدت ميرساند.

مثلاً: دفتر مادر بخش تعليمات

ښاغلي مير مسجدي

صحي، سواد آموزي و محافظت اطفال مصروف خدمت است و در مرحله کنونی ۳۰۰ تشناب بشکل عاجل غرض بهبود وضع صحي تکميل واعمار ۳۱۴ تشناب ديگر را هم زیر دست داریم.

در اين کمپ در حدود ۱۱۰۰۰ خانواده مهاجرين جديد افغان در ۴ سکشن در شمشو ژنده گي مينمايد که مساعدت های ايتدائي توسط U.N.H.C.R رسانيده شده در تنظيم امور کمپ همکاري مينمايد، موسسه اکلو سرکهای داخل کمپ را کشيده و پروژه ابرسانی را بشکل چاه های عميق نیز

بعده دارد.

انجنير مسجدي به ارتباط کافی بودن مواد کومکي ميگويد: فکر ميکنم فعلاً اگر بجای کافی بودن موثريت مواد بگويم درست خواهد بود به اين معنی که هر قدر مساعدت هم شود شايد کافی نباشد ولي از لحاظ موثريت بي تاثير نيست و قدم نيك است. کافی بودن به يك زمان ضرورت دارد. ماحدمات را عرضه ميکنيم بايد مشکلات را مرفوع سازيم ولي وقت لازم است. همچنان انجنير سردار محمد خان عضو کومکهای عاجل دفتر I.R.C افزود: دفتر ما روزانه ۲۶۰ هزار ليتر آب نوشيدنی را بمساعدت اداره اکلو به اين کمپ ميرساند و کشيدن ۳ چاه عميق را در پروگرام داريم که دوی آن فعال و کار سومی آن شروع خواهد شد. تاحال در حدود ۹۳۹ تشناب نيز برای رفع مشکلات توسط کارگران افغانی و منطقوی اعمار و فعال شده است. گر چه دفتر ما در کمپ جلوزي هم کارهای عاجل را اجرا مينمايد ولي برای کارهای اساسی ان اجازه نيست.

انجنير سردار محمد به ارتباط بازديد هيات امريكائی از کمپ شمشو ميگويد: من اصلاً غي فهمم که هدف اساسی ان چه بود، هدف سفر آنها چيز ديگري بوده ولي ضمنی تصميم گرفتن از وضع مهاجرين اگهی حاصل کند. از طرف ديگر چون حکومت ايالات متحده در اين اواخر بکار شروع کرده آنها هم به معلومات دقيق ضرورت دارند که چه کرده ميتواند. شايد مردم کشور شان به اين نماينده گفته باشند که از حالت مردم افغانستان خود را آگاه سازند.

وی در مورد کمپ جلوز و ميگويد: ان مردم راجستر شده کومکهای براي شان نميرسد، جايش بسيار ضيق و خراب است. حتی برای ايستاد کردن خيمه ها جای نيست و هنوز جای انتقال آنها هم تعيين نشده است ولي به کومکهای عاجل ضرورت جدی دارند.

نوروز روزيست ...

(قرن ۶ قبل از ميلاد مسيح) بالاي فلاسفه و مفكرين يونان و با بيليان هم اثر گذاشت.

نامبرده می افزايد:

«اين فيثاغورث بوده است که در انتقال اين عقايد از شرق به غرب نقش ميانجي و واسطه را بازی کرده است. کتسيه بزرگ داريوش در (نقش رستم) چنين آغاز می شود:

خدای بزرگ که زمین را آفريد، که آسمان را آفريد، که انسان را آفريد که برای انسان سعادت آفريد... تصويری که هيرودت دربارۀ ائين زردشتيان ترسيم می کند (کتاب اول بند ۱۳۳) با اين مضمون سنگ نبشته ها برابر است.

هرودت می گويد: در باره آداب و رسوم زردشتيان می داند که چنين است: رسم ندارند که بت بترانند... هر کسی را که چنين کند نادان می شمردند... به استناد همين محقق افلاطون در کتابش به نام سوفسطائيان می نويسد:

گزنو فانس می گويد: هر کس به همه کايئات بنگرد خواهد ديد که خدايکسيت.»

اين گفته گزنو فانس انسان را بيباد شعر معروف حضرت شيخ اجل سعدي شيرازی می اندازد:

برگ در ختان سبز در نظر هوشيار
هر ورقش دفترست معرفت کردگار
چنانچه فيلسوف مشهور يونانی ديوزن که تارک دنيا و گوشه نشين بود و در روز روشن شمع بدست در پی يافتن انسان حقيقي بود شعر مشهور پير بلخ مولانا جلال الدين را در اذهان تداعي می کند:

دی شيخ با چراغ همی گشت گر دشر
کز دیو و در ملولم و انسانم آرزوست
با مثلاً در مورد (فنا نا پذیری روح و روان در اوستا) چنين آمده است:

«پل چينواد محور مرکزی اندیشه ها نيست که در اوستا در باره مرگ آمده است. پلی که به آسمان می رسد و روان گذشتگان بايستی از روی آن گذر کند، بالای آن همچون ليه شمشير باريک است. روح شقاوت کاران هنگام گذر ازين کوره راه، همچون ليه شمشير در پرتگاه دوزخ می افتد اما برای نيکوکاران پل پهناور می شود تا بی گزند از ان بگذرند...»

لذا ديده می شود که نوروز قديمی ترين آئين زردشتی است که در بلخ بامی که بعداً اعراب آنرا ام البلاد خواندند به ميان آمد و بعداً به مرور زمان به سرزمين پهناور پارس و بين پارسيان شايع و متداول گرديد. لذا بايد اين آيين را آيين بلخی خواند نه پارسی که تادير زمانی بنام پارس يا فارسی مشهور بود و در اين اواخر بناير ملحوظاتی آنرا به ايران تبديل کردند و چون مسله ايران و توران زمين و فارس بيشتر به جغرافياي تاريخی تعلق می گيرد و داستان درازی دارد و عجالاً در اين مختصر نمی گنجد از ان صرف نظر می کنيم.

ادامه دارد

فنا نخل کيده چي په هيڅ ډول دينی تقدس او سپېڅلتيا سردي يې اړدنه درلوده. دولت د هيواد بزرگرانو او مالدارانو د تشويق او د نوي کال په اوږدو کي د کرنې او مالداري د پروگرامونو د بڼه تطبيق په خاطر د ولس او خلکو د آماد د کولو لپاره د ورځ فنانخله او د ډي ورځي تجليل د هيواد له آبادی سره تړون درلوده نه له بل څه سره. موږ د گران افغانستان د مسلمانو اوسيدونکو په حيث چي شل کاله د مخه مو د خپل پيغمبر حضرت محمد (ص) په پيروي د خپل دين، وطن او آزادي د ساتلو په سپېڅلي نيت مهاجرت وکړ د شوروی سرو لښکرو د تيروي په وړاندي مو جهاد وکړه اوس به هم د خپل فرهنگ او روا دود او دستور د ساتلو لپاره مبارزه کوو او دا زموږ حق دي.

پنجاه هزار مهاجر ...

اوسط بين ۱۲۰-۱۵۰ مهاجر افغان را باعمال زور رد مرز نموده به مقامات سرحدی طالبان تسليم میدارد.

طبق گزارش منابع مؤثق عمله شاروالی شهر پشاور به يکتهعداد از دستگاه های قالين بافی افغانها هجوم برده دستگاه ها را مسدود و مالکين آنها را زندانی ساخته اند. با اين عمل مقامات شاروالی شهر پشاور ده ها تن از افغانها يکبه بخاطر نفقه فاميل هایشان عرق می ريختند به جمع بیکاران پيوستند. و اين در حاليست که کمک های سازمان م. م بروی مهاجرين افغان قطع گرديده است.

زموږ په هيواد کي د نوروز ورځ د سره گل «گل سرخ» د شاندارې ميلې په تجليل سره چي په هزار شريف کي د حضرت علي (رض) د روضي د جندي په پورته کولو ترسره کيده په نهمه هجري پيړي کي زموږ د هيواد د اسلامي فرهنگ د يوې خلاصې دورې د سلطان حسين بايقرا د سلطنت او امير شيرعلي نوايي د وزارت له زمانې سره تړون لري. په کومه زمانه کي چي د شمس الدين محمد د تاريخ په استناد د حضرت علي (رض) مرقد د بلخ د خواجه خيران په کلی کي پيدا شو او سلطان حسين بايقرا د امير شيرعلي او عبدالرحمن جامي په ملگر تيا بلخ ته ولاړ او د حضرت علي (رض) په زيات مشرف شو. همدلته وچي عبدالرحمن جامي د علي (رض) د روضي تر څنگ دا مشهور رباعي انشاء کړه:

گويند که مرتضی علي (رض) در نجف است
در بلخ بيا بيسن چه بيت الشرف است
جاسی نه عدن گوی نه بين الجبلين
خورشيد يکی و نور او هر طرف است
په داسې حال کي چي د «گل سرخ» ميله او د شاه اوليا د روضي د جندي د پوره کولو مراسم هم زموږ د ملایانو په واسطه لکه مولانا عبدالرحمن جامي او امير شيرعلي نوايي په واسطه پيل شوی دي خو اوس زموږ طالبان دا ناروا گڼي او بنديز پري لگوي.

له نيمې پيړي راپدي خوا د نوروز ورځ زموږ د هيواد په مرکز او ولاياتو کي «د بزرگ» د ورځي تر نامه لاندې

پر نوروز د طالبانو ...

پروا ونه کړه او يوبل ته يې د نوي کال د مبارکي د کارتونو په ليږلو سربېره يو او بل کورونه ته هم ورغلل.

د نوروز ميله چي د لمريز کال د وري (حمل) په لومړي ورځ هر کال ترسره کيده تقريباً درې زره کاله تاريخي سابقه لري. دا يو مذهبي جشن نه بلکي د آريايانو يوه عنعنوي ميله ده چي د کسبين د بحيري له څنډو نيولی د هند د نيمې قارې تر شمال غربي سرحد پورې په دي ټولو ولسونو کي فنانخل کيږي.

دوه نيم زره کاله دمخه په ويدي دوره کي هم فنانخل شوی د او يو نيم زره کاله دمخه په اوستايي دوره کي هم فنانخل کيده. که څه هم زردشتيانو هڅه وکړه چي دا ميله په خپل مذهبي جشن بدليه کړي او تر خپلو اصولو لاندې يې وځانځي خو بريالۍ نشول. د نورو قومونو او نورو مذاهبو پيروانو د نوروز په تجليل کي د زردشتيانو اصول نه مراعات کول.

هيواد څخه د راغلو عيتي شاهدانو په قول د جوماتونو يو زيات شمير امامانو د طالبانو له هدايت سره سم په خپلو موسعو کي دا ورځ وغږېدله او د ډي ورځي جشن او ميله يې د کفار او بني اسرائيلو رسم او دود وگانه خو ټولو امامانو دا کار ونه کړ او په ځيني جوماتونو کي امامان د پخوا په شان په خپلو ديني موسعو بوخت او له دي موضوع څخه چوپه خوله تير شول.

د هيواد له داخل څخه پرته دلته د پاکستان په صوبه سرحد کي هم د افغاني مهاجرينو د کمپونو په جامع جوماتونو کي ځيني امامانو د نوروز په جشن او په دي ميله کي په گډون کوونکو نيوکي وکړي او خلک يې دي ته راوبلل چي په دي ميله کي گډون ونه کړي. داسي ښکاريده چي دوی ته هم د طالبانو د ځينو کړيو لخوا هدايت ورکړل شوی وچي دلته هم افغانان له دي کار څخه منع کړي. خو دلته چا د دي ويناو

اراده

آزاده تحليلی خبرونه

د مقالو په انتخاب کي واکمنه ده. هر د مقاله د لېکوال د نظر څرگندونه کوي. را رسيدلي مقالې بېرته نه ورکول کيږي.

د گډون کلنی بيه:

په امريکا، اروپا او استراليا کي: د سيمې په هيوادونو کي: په افغانستان کي: په پاکستان کي: د شپږ مياشتو لپاره نيمه بيه، د پوستي لگيت د ادارې په غاړه دي.

بانکی حساب:

A/C US \$ 01801406

الفلاح بانک، ۶-ب، اسلاميه روډ، پيښور.

د فاس ته راوړلو غاښونه: د پيښور ټول اخبار پلورنځي

د يوې گڼې بيه: ۳ روپي

I would like to apologize to the ...

suffering in Afghanistan. Pakistani munitions have helped destroy Afghan cities and villages and given the justification for other neighboring countries to do the same. I ask you here today, with such policies have we embraced the Afghan people or have we created more hatred for ourselves and tension in the region. As Afghanistan's largest neighbour, should Pakistan have a policy and a role as a peacemaker by treating all Afghan ethnic groups equally or should we continue to take sides in their war?

Today Afghan is utterly destroyed, there is no functioning state, the humanitarian crisis there is the gravest in the world, the country is the center for the export of Islamic extremism across the region, terrorism, heroin and weapons. The reason is not the fault of the poor Afghan people, but the ambitions of a handful of ambitious warlords and the continued interference of outside powers who fuel this war. I can safely tell you, cut the supplies of military equipment to all sides and the war machines will dry up within months.

What has been the result of these policies for Pakistan's internal dynamics. In the 1980s we suffered from the spread of what was then called "the kalashnikov culture." Today I do not need to tell you that the situation is much worse. For the past ten years every single ministry in Islamabad, every single domestic policy programme, even our desperately needed economic revival are partially being held hostage by our Afghan policy whether it is trying to encourage foreign investment, dealing with the sectarian issue, promoting modern educational programmes or ending our diplomatic isolation.

As citizens don't we have a

right to know how much of our money is being spent in Afghanistan intervening in a useless war? We should also remember that the much talked about process of the "Talibanisation of Pakistan" is not purely an Afghan phenomena. This process started in Pakistan where some Afghans attended religious schools where they imbibed an interpretation of Islam that was against the ethos of our founding fathers. I have shown in my book how we export this process to Afghanistan and now it is being re-exported back to us. We should not blame the Afghans for this, we should blame ourselves and correct our mistakes.

Why are we pushing such policies? We are told that we need a friendly regime in Kabul so that we can acquire "strategic depth," counter India in the region, promote Islam - but what kind of Islam I ask you - and that the whole world is wrong by criticizing us and we alone are right. I have consistently argued that stability, progress, and self-respect in Pakistan cannot come from pursuing the chimera of strategic depth in foreign fields. That is first built at home with modern, progressive policies and a foreign policy aimed at making friends and creating new markets. We need peace on our borders, democracy, education, jobs and a rock solid economy to give our people faith in the country. In the 1965 war against India, Iran provided us true strategic depth by allowing our war planes and ships to use their ports and airbases, but today Iran is bitterly antagonistic to Pakistan because of our Afghan policy. Today the Central Asia Republics are busy extradigging all Pakistanis, be they businessmen, traders or students accusing them - unjustifiably in most cases - of promoting radical Islam

and unrest in their countries. India has now fully jumped into the Afghan fray by providing military equipment to an opposing Afghan faction. I ask is this the way to make friends or create new export markets for our goods or tame the dangers of sectarianism and religious extremism or promote democracy?

How can a country like Pakistan faced with such monumental economic, ethnic, sectarian and political problems justify its policy of involvement in the war next door? This has only been possible because of the total silence and acquiescence of Pakistan's politicians, the partial silence from civil society and the media and the insistence of the military in maintaining the status quo while refusing to consider policy alternatives. These are the kind of issues I have been raising for the past ten years. What is desperately needed today is courages by all Pakistanis to question where these policies are taking us and to demand information and debate of what they mean for us and the future of our children.

I would like to end now, but not before offering an apology. In my personal and humble capacity I would like to apologize to the brave Afghan people for the consequences of Pakistan's recent policies in Afghanistan. I would like to unconditionally apologize for the deaths of countless Afghans, which have been caused by Pakistani interference. I would like to apologize for the part that we have played in the destruction of your cities, your culture, your traditions and your freedom to choose your own government. As a small tribute to the Afghan people I would like to return this award of Rupees 100,000 to the HRCF, with the stipulation that they use it for the benefit of

Afghanistan's suffering women and children. This award is named the courage in journalism award. Let me assure you that I am not particularly courageous. I have just tried to do my job while covering a war, the end of which I consider as vital to Pakistan's stability, progress

and self respect in the international community. I hope your and other Pakistanis, in particular the silent politicians, have the courage to speak out so that we make friends not enemies beyond our borders and build a truly stable, democratic and progressive homeland.

Thank you for your patience.

Mazar-e Sharif, The Afghan New year, Gul-i-Surkh sermons its celebration and Folksongs

Atiqullah Pazwak

According to history and as per narratives and traditions the body of Hazrat-i-Ali son of Abi Taleb, was brought secretly from Najaf to Balkh by Abu Moslem Khorasani at the end of second Islamic century.

The body was buried at Khaj Khairon Hill, 20 kms, east of Balkh.

As this barail took place very secretly at least 500 years ago no one knew about it until the time of Sultan Sanjar Suljuqi when some information was discovered from the diaries of Abu Moslem including the state ment of Imtan Jafer-i-Sadiq in this regard. According to Tarkatul Mashayekh (life of sufies) and Tarikh-i-Akober-i-Din (History of Great Religious Men), during this time 400 sadats and great men of mark, simal takeously, on the some right dereamt that Harat-i-Ali standing on a high place informed them that he was buried there for many years but no one knew his buial place. Then he asked them to go and inform the Governors that his grave should be discovered so that poeple form all over the world might visit his grave and thus be foround and blessed.

The news of Abumuslim, s diary and the deam of the sadat spread all over Menw and was reproted to sultan Sanjar.

Amir Qumaj, the Governor of Balkh was ordered by Sultan to conduct some research and collect more information.

Amir Qayumi toge then with scholars, sadet end men of rank as well a great kumber of poeple started toward khairan village and the hill calde Tal-e-Ali.

After digging in thsi place

they discovered a dome with a small steel door with a silver look, so all doughts and suspicions vanished. The elders of Balkh after is taken rah (wishing for the best) were asked to open the sacred tomb. Thus they unlocked the door, inside the Tamb they found a steel box and a copy of the Holy Koran written in Kufic script on dear skin. They also found a large swond and a brick-shaped stone on which was written, this sentence: This is Ali ullah Ali Asud ullah. (This is Alluh's man of great dignity, Ali the Lion of God). When they opened the steel box, they saw Hazrat-i-Ali who was asleep. A sword wound was clearly visible on his head. Most of the people could not been the sight and fainted.

The rumore of the dicoverly spread throughout the world and Muslims form for and near marchde in large groups bringing with them guan tities of offerings.

Some other writers believe that the original tablet put on the grave and some other articals are kept in the basement.

When Sultan Sanjar was informed, he came to Bulkh where he conated (15000) golden Dinars which were distributed among the poors. He wished to take the coffin to Balkh but the religious leaders would not permit him to do so. When Changiz khan attacked Bulkh, every thing was gone with the winds.

In the time of Sultan Hessian Bayegra the Timurid King of Herat and Bulkh a historg book was found while contained detailde information about the transportation of the coffin form one place to other places.

(To be continued)

What about Jalozo camp?

spoke simple words of amazment and outrage: "The Buddhas in Bamyán are

destroyed and all of the country is in debate about them. But here we have no

food. Our tents are flooded... The future of my country is nuknown and you foreign people talk about two statues? The living bodies are ingored. The stones are respected. How long you talk like this?"

I took more photographs and listned to the men and women, many speaking to me in English. Finally, one man grabbed my arms, leaving me with this:

"A lot of the foreign journalists come to visit this camp. Will you make another report? For What? Many journalists have visited here but still nothing has happened."

Afghan Refugee tents in the Jalozo camp cannot withstand even ad day of rain.

ERADA

Bi-Weekly, Independent Publication

Publisher: Afghan Media Resource Center

Founder: Sayed Daud

Chief Editor: Atiqullah Pazhwak

Add: House # 2, Canal Bank Road, U.P.O Box No. 909 University Town, Peshawar Pakistan

Tel.: (92-91) 41691, Fax: 841785

E-mail: amrc@brain.net.pk

Subscription Rate:

In USA, Europe & Australia 30US\$

Regional Countries 15US\$

Pakistan Rs. 100

US\$: A/C: No: 01801460

Bank Al-Falah Ltd, 6-B, Islamia Road, Peshawar Cantt
You can remit your donations to the above account No.

Order of God

Proclaim And thy Lord Is
most Bountiful. He who
taught (the use of) the pen.

Al-Alaq(3-4)

ERADA

INTENTION

Bi-Weekly Publication of A.M.R.C

First Year,

Tenth Issue,

Sunday, April 1, 2001

View of Afghan refugees in Jalozai camp

"I would like to apologize to the brave Afghan people for the consequences of Pakistan's recent policies on Afghanistan" Ahmad Rashid

The acceptance speech by Ahmed Rashid on receiving the "Nisar Osmani Award" for courage in journalism, awarded by the human rights commission of Pakistan (HRCP).

I have covered the brutal, tragic conflict in Afghanistan for the past 23 years. That conflict also took me to Central Asia for the first time in 1988. My persistence has been due to the enduring courage, warmth and formidable character of the freedom loving Afghan people who today, even after all these years of war, are still facing an unprecedented assault on their independence, culture, history and faith in Islam as a religion of peace and equal rights for men and women. But my persistence in sticking to this story for so long has also been my desire to journalistically write about and unveil the secretive decision making process of Pakistan's Afghan policy over the past 23 years. During the past ten years Pakistan has been involved in the war in Afghanistan alongside one or another of the Afghan factions and most Pakistanis have been unaware of this involvement and the implications it is having in the body politic of our country. This is what I would briefly like to speak to

you about today. Much as I respect and admire the Afghan people, as a Pakistani I can only want, first and foremost, the best for my own country. For too long we have all stood as silent spectators and watched as Pakistan's political and economic development and progress is sacrificed on the altar of a foreign policy wanting to support one or other Afghan faction and committing excesses of interference, which has only encouraged other neighboring states to step up their interference in Afghanistan. Pakistan played a heroic role in supporting the Afghan people's resistance to the invasion by Soviet troops in 1979. At great risk to its own integrity Pakistan hosted millions of Afghan refugees, allowed its soil to be used for Western military supplies to the Afghan Mujaheddin and internationally advocated the territorial independence and integrity of the Afghan state. Why is it today that every ordinary Afghan you speak to has no a kind word to say about Pakistan? In fact since

Kabul fell to the Mujaheddin in 1992 our policies have created a wave of criticism and even hatred for Pakistan amongst many Afghans. The majority of Afghans blame us for being the single biggest contributor to the continuing war in their homeland. Today we stand isolated in the community of nations due to our Afghan policy. We stand isolated in the region as all our neighbors condemn our policies, while they send munitions to opposing factions in Afghanistan. Let us not beat around the bush here. For the past ten years successive elected and non elected governments in Islamabad have poured munitions and logistic backing in support of first one and then another Afghan faction. Quite separately during the past seven years, between 50-60,000 young Pakistani militants have gone to fight in Afghanistan. Many have died there never to return, many have participated in the worst ethnic and sectarian contributed to the enormous human

(see page 7)

What about Jalozo Camp

The cost of continued fighting in Afghanistan

Gregory Whitmore
Williamstown,
Massachusetts USA

29 March 2001:

An bitter drought followed by only two days of rain has swamped Jalozo, Peshawar's newest refugee camp turning into a maze of collapsed tents and stagnant ponds.

Traveling as an observer and accompanied by journalists from the Afghan Media Resource Center, I heard the stories from three of Jalozo's 14000 Afghan refugees who for three and a half months have lived there in limbo pinched between an Afghanistan in turmoil and a Pakistan and international community refusing to recognize their existence.

Atiqulla fled his home Baghlan district only three months ago. He spoke articulately, and in English. "I am leaving only to escape the battling between the Taliban and Masoud. I am lucky, I left only for schooling," he explained while gesturing to a friend's crutches. This friend had not only his home and school, but also his right leg to the minefields. "Last night all of my family tents were destroyed in rain," Atiqulla continued. "Months ago people were dying from the bitter cold. Last night four children died from the flooding... So many may die from the summer heat." Another man (see page

Editorial:

Afghan emigrant and their lots of problems

Certainly the immigrants issue as refugees have seen encountered with problems among neighbouring countries, but after two world wars, these problems have been increased.

Yesterdays and todays problems have been increased inside and outside the country. First Afghans sought refuge in Iran and Pakistan and their problems have been increased with passing of time. That finally first Iranian brethren and then Pakistani brethren adopted measures on the compulsion of their forcible expulsion. Any way in the holy Jihad and national resurrection, these two countries assist Afghan emigrants as against the aggressive Russians. On the other hand it is seen that Islamic government of Pakistan with meeting leaders of social and political council of Afghans and political missions of other countries has worked in the direction of solving inside and outside problems of Afghan refugees.

While we appreciate their effort, we have some suggestions that a joint working team to be set up to discuss the common problems of refugees and to find logical solutions for their problems.

For example, we should discuss the reasons for exodus migrations of Afghans and as if we found some reasons for it, then we can solve over half of the problems or we can work something for the benefit of the people of the two countries if we refer to the constitution of the civilized countries, we will find some humanitarian regulations which can work well, during the requirements. Secondly this joint committee should find a definition for legal and illegal emigrants and also for an old and new emigrant. If such things are available, will certainly will solve over half of the emigrants problems and meanwhile we can dismantle all the injustices through this way among our two brethren.